

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Факультет/інститут педагогічний
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Соціально-психологічний супровід дітей в закладах з інклюзивним
навчанням**

Освітня програма Соціальна педагогіка
Спеціальність Соціальна робота

Галузь знань Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “_” ____ 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-психологічний супровід дітей в закладах з інклюзивним навчанням
Рівень вищої освіти	магістр
Викладач (-і)	К.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Ворошук Оксана дмитрівна
Контактний телефон викладача	0342570005
E-mail викладача	oksana.voroshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2.Вибіркові дисципліни.
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=84&id_cou=4874
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Соціально-психологічний супровід дітей в закладах з інклюзивним навчанням» вивчається студентами спеціальності 231 «Соціальна робота» освітня програма «Соціальна робота» на першому курсі (2 – семестр). Вибіркова дисципліна спрямована на вивчення теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад соціально-психологічного супроводу дітей в закладах з інклюзивним навчанням.	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад соціально-психологічного супроводу дітей в закладах з інклюзивним навчанням:</p> <p>Завдання навчальної дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> сформувані усвідомлене розуміння основних положень інклюзивної освіти; виробити навички командної роботи при навчанні та вихованні дітей з особливими потребами; забезпечити досконале володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з особливими потребами; сформувані навички диференційованого викладання та оцінювання; виробити усвідомлення необхідності зростання педагогічної майстерності. 	
4. Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог</p> <p>Загальні компетентності - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність розробляти і управляти проектами; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність виявляти ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність генерувати нові ідеї (креативність); навички міжособистісної взаємодії; здатність працювати в команді.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності - здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук, у тому числі методи математичної статистики та кількісні соціологічні методи, стосовно завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціальної роботи; здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення; здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших</p>	

галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства; здатність до оцінки процесу і результату; професійної діяльності та якості соціальних послуг; здатність до професійної рефлексії; здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень; здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців; здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи; здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства; здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві; здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

5. Результати навчання

До закінчення курсу студенти повинні:

ґрунтовно засвоїти теоретико-методологічні та нормативно-правові засади інклюзивної освіти;

уміти використовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами;

здійснювати необхідні адаптації/модифікації курикулуму й методики викладання;

вміти розробляти індивідуальні навчальні плани та програми для дітей з особливими освітніми потребами на основі визначення їхніх потреб;

реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Соціальна робота	1	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи. Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення	Лекція, Семинар	1, 2, 6, 9, 10	Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару (2-4 години)	5	Один тиждень

<p>психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти.</p> <p>Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти, зокрема, Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Приклади з законодавчо-нормативної бази окремих країн. Освітні закони України</p> <p>Сучасна освітня нормативно-правова база (положення про спеціальну школу, положення про ПМПК, положення про індивідуальне навчання, порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах тощо).</p> <p>Тема 3. Інклюзивні школи-ефективні школи</p> <p>Складові інклюзії. Чому</p>	<p>Лекція , Семінар</p> <p>Лекція , Семінар</p> <p>Лекція</p>	<p>2, 3, 6, 9, 10</p> <p>1, 3, 7, 8, 9, 10</p> <p>2, 4, 6, 8, 9</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару (2-4 години)</p> <p>Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару (2-4 години)</p> <p>Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару (2-4 години)</p>	<p>5</p> <p>5</p>	<p>Один тиждень</p> <p>Один тиждень</p>
--	---	---	--	-------------------	---

<p>впровадження інклюзії у школі може бути неефективним? Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Інклюзивні школи – ефективні школи. Роль педагога у впровадженні інклюзивної освіти.</p> <p>Тема 4. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище. Батьки – як члени навчальних команд. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини. Завдання батьків як членів навчальної команди. Налагодження стосунків з педагогами та персоналом школи. Обмін конструктивною інформацією. Допомога громадських організацій та соціальних служб. Батьки – активні учасники шкільної громади. Волонтерство та адвокатство батьків.</p> <p>Тема 5. Корекційно-</p>	<p>, семінар</p> <p>р</p> <p>Лекція , семінар</p> <p>р</p>	<p>1, 3, 5, 9, 10</p> <p>3, 5, 6, 8, 10, 11</p>	<p>Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару (2-4 години)</p> <p>Опрацювання теоретичних питань, виконання письмових завдань семінару, розробити індивідуальний навчальний план (2-4 години)</p>	<p>5</p> <p>5</p>	<p>Один тиждень</p> <p>Один тиждень</p>
---	--	---	---	-------------------	---

<p>розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу. Співпраця фахівців як умова успішності інклюзивного навчання педагогів.</p> <p>Тема 6.</p> <p>Індивідуальний навчальний план та його складові. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Необхідність використання індивідуального плану у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Розробка індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Співпраця з батьками при розробленні та виконанні індивідуального навчального плану. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану.</p>					
---	--	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 20 балів – за контрольну роботу та 5 балів – самостійну роботу та 50 балів за написання екзаменаційної роботи
Вимоги до письмової роботи	конкретне висвітлення питань і завдань ККР
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою (Передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань
8. Політика курсу	
Неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання письмових завдань з теми. Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (на платформі дистанційного навчання) і тільки тоді буде допущений до складання іспиту. Обов'язковим є написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи.	
9. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Будник О. Інклюзивна освіта/ О. Будник. Івано-Франківськ: вид. Кушнір Г. М., 2015. – 152 с. 2. Василенко О.М. Соціально-педагогічна робота з учнями з особливими потребами в загальноосвітній школі інклюзивної орієнтації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/Problemi_studentiv_z_invalidnistyu/pdf/Vasilenko_Soc_ped_robota.pdf 3. Ворощук О. Інклюзивне навчання в загальноосвітній сільській школі// Гірська школа. – 2014. - №10. – С. 4. Данілявічутє Є.А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – №1 (65). – 2013. – С. 2-8. 5. Довідник видань проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: мат-ли Міжнародної конференції «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні: знання, практика та політика» (11-12 лютого 2013 р., Київ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvitportal.lviv.ua/portal/doc/Довідник_видань_проекту.pdf. 6. Мартинчук О.В. Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти // Вісник психології і педагогіки: [Електронний ресурс]: Збірник наук. праць / Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. – Випуск 8. – К., 2012. – Режим доступу до збірника: http://www.psyh.kiev.ua. 7. Матвеева Н. Інклюзивна освіта: Навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. – 160 с. 8. Організація навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання / Інструктивно-методичний лист МОН, молоді та спорту № 1/9-384 від 18.05.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/29627. 9. Психологічний супровід інклюзивної освіти: [метод. рек] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. – 	

92 с.

10. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.- Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. – 300 с.

11. Сак Т.В. Індивідуальний навчальний план учня з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі// Дефектологія. - 2010.- №3. - С.3-8.

Викладач Ворошук О. Д.